

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

Kęstučio g. 4, 83152 Pakruojis, tel. (8 421) 69 090, 69 088, faks. (8 421) 69 090, el. p. savivaldybe@pakruojis.lt

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2013 m. lapkričio 18 d.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 (Žin., 2002, Nr. 98-4339) patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos 7 punktu ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 (Žin., 2011, Nr. 60-2877) patvirtintas Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos), Pakruojo rajono savivaldybėje 2013 m. III–IV ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Pakruojo rajono savivaldybės administracijos įgaliotas valstybės tarnautojas, bendradarbiaudamas su Pakruojo rajono savivaldybės korupcijos prevencijos komisijos nariais.

Analizuota ir vertinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus veiklos sritis – piniginės socialinės paramos teikimas Pakruojo rajono gyventojams. Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, analizuotas laikotarpis nuo 2012 m. III ketvirčio iki 2013 m. II ketvirčio.

Vertinant korupcijos pasireiškimo tikimybę Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus piniginės socialinės paramos teikimo srityje buvo naudojamas Rekomendacijų priede pateiktas įstaigos veiklos analizavimo klausimynas. Įvertinti korupcijos rizikos veiksniai minėtoje srityje. Vertinant minėtą sritį buvo analizuojama:

- ar šioje srityje yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų, turinčių įtakos Pakruojo rajono savivaldybės administracijos veiklai, ar priimti teisės aktai būtini įstatymams įgyvendinti;
- ar teisės aktuose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, ar juose įvertinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, subjektai ir pan.;
- ar yra įtvirtinti Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai.

Užpildžius šį klausimyną, nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, susiję su Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais kriterijais.

Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas nustato piniginės socialinės paramos teikimo principus, finansavimo šaltinius, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teise ir pareigas, taip pat piniginės socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas. Piniginė socialinė parama, išskyrus vienkartinę materialinę paramą, finansuojama iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams. Vienkartinė materialinė parama finansuojama iš savivaldybės biudžeto lėšų.

Analizuota korupcijos pasireiškimo tikimybė Socialinės rūpybos skyriui administruojant piniginę socialinę paramą nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims – mokant socialinę pašalpą, mokant būsto šildymo išlaidų, išlaidų šaltam ir karštam vandeniui kompensaciją, ruošiant savivaldybės administracijos direktoriui įsakymų projektus dėl vienkartinį pašalpų skyrimo, mokant vienkartinę pašalpą, taip pat teikiant administracines paslaugas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu (toliau – Įstatymas), Pakruojo rajono savivaldybės taryba 2012 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T-14 „Dėl Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos patvirtinimo“ patvirtino Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems Pakruojo rajono gyventojams teikimo tvarkos aprašą, kuris reglamentuoja piniginės socialinės paramos skyrimą ir teikimą, įvertinus nepasiturinčių gyventojų turtą ir pajamas, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas, gavėjų teises ir pareigas, kitus finansavimo šaltinius.

Socialinės rūpybos skyriaus vykdoma veikla yra reglamentuota skyriaus nuostatuose, patvirtintuose Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. A-41a „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus Socialinės paramos poskyrio veiklos nuostatų patvirtinimo“, ir Socialinės rūpybos skyriaus valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiklą reglamentuojančiuose pareigybių aprašymuose, patvirtintuose Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. PA-281.

Vadovaujantis minėtu Pakruojo rajono tarybos sprendimu, piniginės socialinės paramos teikimą organizuoja Pakruojo rajono savivaldybės administracijos seniūnijos (toliau – Seniūnijos) ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius.

Seniūnijos ir Socialinės rūpybos skyrius priima iš rajono seniūnijų gyventojų, besikreipiančių dėl piniginės socialinės paramos (toliau – Pareiškėjas), Įstatyme nurodytus dokumentus, aprūpina Pareiškėjus prašymo-paraiškos gauti piniginę socialinę paramą blankais, padeda tinkamai juos užpildyti, suteikia visą reikalingą informaciją. Paskui visą reikiamą informaciją ir duomenis suveda į programinę duomenų sistemą „Parama“ ir naudojamesi šia sistema nustato bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę į socialinę paramą, suveda duomenis apie šeimos gaunamas pajamas. Seniūnijos ne rečiau kaip kartą per savaitę perduoda visą reikiamą informaciją, duomenis ir dokumentaciją Socialinės rūpybos skyriui. Taip pat ne rečiau kaip kartą per metus Seniūnijų specialistai (atsakingi darbuotojai) patikrina piniginės socialinės paramos gavėjų gyvenimo sąlygas, turimą turtą, užimtumą ir surašo buities tyrimo aktą.

Dokumentai piniginei socialinei paramai gauti priimami kiekvieną mėnesį iki 22 d. Vėliau (po 22 d.) pateikti dokumentai peržiūrimi kitą mėnesį.

Socialinės rūpybos skyriaus specialistai priima iš Seniūnijų specialistų Įstatyme nurodytus Pareiškėjų pateiktus dokumentus, surenka kitų valstybės ir savivaldybių įmonių, įstaigų ir organizacijų duomenų bazėje turimą informaciją apie Pareiškėjų šeimas, suformuoja piniginės socialinės paramos teikimo Pareiškėjui bylą. Vadovaudamiesi turto vertinimo metodika, įvertina bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens turto, nurodyto Įstatyme, vertę, patikrina turimą nekilnojamąjį turtą ir apskaičiuoja piniginės socialinės paramos dydį, nustato pašalpos teikimo laikotarpį bei parengia sprendimą dėl piniginės socialinės paramos skyrimo, kurį pasirašo Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. A-498 įgalioti Socialinės rūpybos skyriaus valstybės tarnautojai.

Taip pat Socialinės rūpybos skyrius teikia Socialinės paramos skyrimo komisijai (toliau – Komisija), kuri patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. A-440, svarstyti Pareiškėjų pateiktus Įstatyme nurodytus dokumentus piniginei socialinei paramai gauti Įstatymo nenustatytais atvejais, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos nustatyta tvarka (2012 m. balandžio 27 d. tarybos sprendimas Nr. T-113 „Dėl Socialinių išmokų teikimo asmenims, patyrusiems socialinę riziką, tvarkos aprašo patvirtinimo“).

Piniginė socialinė parama skiriama trumpesniam nei 3 mėnesių laikotarpiui, jei žinomos priežastys, dėl kurių pareiškėjas per šį laikotarpį netenka teisės į šią paramą. Piniginė socialinė parama

skiriama 6 mėnesių laikotarpiui pensininkams ir netekusiems daugiau kaip 55 procentų darbingumo asmenims (asmenims iki 2005 m. liepos 1 d. pripažintiems I–II grupės invalidais), jei nėra bendrai gyvenančių darbingų asmenų, jei nesikeičia bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamos.

Socialinės rūpybos skyrius priima sprendimus skirti, neskirti, nutraukti, sustabdyti, perskaičiuoti socialinę pašalpą. Sprendimas dėl piniginių socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo priimamas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų gavimo datos.

Sprendimo, kuriuo Pareiškėjui pinigine socialine parama neskiriama, kopija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, išsiunčiama Pareiškėjui, grąžinami jo pateikti dokumentai, o jo byloje paliekamos šių dokumentų kopijos.

Socialinių išmokų mokėjimo būdų tvarka yra patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. A-655 „Dėl Socialinių išmokų mokėjimo tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Mokėjimo tvarka).

Vadovaudamasi Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. T-113 patvirtintu Socialinių išmokų teikimo asmenims, patyrusiems socialinę riziką, tvarkos aprašu, piniginių socialinės paramos teikimo būdą siūlo Komisija, atsižvelgdama į Seniūnijų specialistų (atsakingų darbuotojų), Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos, Socialinės rūpybos skyrių ir (ar) kitos kompetentingos institucijos pateiktą informaciją apie asmenis, patyrusius socialinę riziką.

Socialinių išmokų mokėjimo būdų tvarka yra patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. A-655 „Dėl Socialinių išmokų mokėjimo tvarkos patvirtinimo“. Tačiau Komisijos sprendimu išmokos socialinės rizikos šeimoms gali būti mokamos ir kitais būdais.

Socialinės pašalpos Įstatymo nenustatytais atvejais (būsto šildymo išlaidų, išlaidų šaltam ir karštam vandeniui kompensacija, vienkartinė pašalpa (nukentėjus nuo gaisro ar stichinės nelaimės, ligos atveju, sunkios materialinės padėties atveju)) skyrimo ir mokėjimo tvarka patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. T-143.

Už piniginių socialinės paramos skyrimo Įstatymo nenustatytais atvejais administravimą atsakingi Seniūnijų ir Socialinės rūpybos skyriaus specialistai. Seniūnijų specialistai priima prašymus-paraiškas ir kitus reikalingus dokumentus, patikrina asmens (šeimoms) buities ir gyvenimo sąlygas ir surašo buities tyrimo aktą. Socialinės rūpybos skyriaus specialistai prašymus-paraiškas ir visus reikiamus dokumentus teikia svarstyti Komisijai.

Seniūnijų specialistai, tikrindami asmens (šeimoms) buities ir gyvenimo sąlygas, pildydami buities tyrimo aktą, priima vienasmenes rekomendacijas skirti (neskirti) socialinę pašalpą. Atsitiktinai pasirinktose asmens, prašančio piniginių socialinės paramos, suformuotose bylose nustatyta, kad daugumoje bylų buities tyrimo aktas pasirašytas vienintelio Seniūnijos specialisto.

Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2012 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. T-184 „Dėl Telkimo visuomenei naudingai veiklai atlikti tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta rajono seniūnijoms organizuoti visuomenei naudingą veiklą ir pasitelkti seniūnijos teritorijos bendruomenės narius jai atlikti. Visuomenei naudingų darbų organizatorius (Seniūnija) užtikrina visuomenei naudingos veiklos atlikimo sąlygas. Visuomenei naudingos veiklos trukmę nustato Socialinės rūpybos skyrius, o atlikimo laiką – organizatorius.

Išanalizavus Pakruojo rajono savivaldybės teisės aktus, reglamentuojančius piniginių socialinės paramos ir kompensacijų nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims administravimo tvarkas, nustatyta, kad tvarkos yra aiškios. Apibrėžti įgaliojimai, nustatyti sprendimus priimančys subjektai. Priimami sprendimai nėra galutiniai, juose nurodyta sprendimų apskundimo tvarka. Savivaldybės tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų priėmimo procesas yra viešas, nes norminio pobūdžio įsakymų projektai ar projektai, kurių rengimo procese nustatyta padidinta korupcijos pasireiškimo tikimybė, yra skelbiami rajono savivaldybės interneto tinklalapyje.

Korupcijos rizikos veiksniai:

Seniūnijų specialistai ir Socialinės rūpybos skyrius priima vienasmenes rekomendacijas bei sprendimus, skirdami piniginę socialinę paramą.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė gali atsirasti sąlygota tik žmogiškojo faktoriaus (tarpusavio susitarimas tarp Pareiškėjo ir skyriaus specialistų) ir galimybės piktnaudžiauti priimant vienasmenius sprendimus.

Išvada:

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Socialinės rūpybos skyriaus socialinės paramos skyrimo srityje nurodytu laikotarpiu, laikytina, kad yra aplinkybių, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai:

- jei tik būtų susitarimas tarp seniūnijos specialistų (atsakingų darbuotojų), priimančių prašymus-paraiškas ir dokumentus iš piniginės socialinės paramos prašančių Pareiškėjų, Įstatymo nenustatytais atvejais;
- surašant buities tyrimo aktą;
- tarp savivaldybės įstaigų darbuotojų, skaičiuojančių būsto šildymo, šaltam ir karštam vandeniui kompensacijos išlaidas;
- tarp Socialinės rūpybos skyriaus Socialinės paramos poskyrio specialistų, priimančių dokumentus ir tvirtinančių duomenų teisingumą;
- jei tik būtų susitarimas tarp Pareiškėjų ir Socialinės rūpybos skyriaus atsakingų asmenų, įgaliotų priimti sprendimus dėl kompensacijos skyrimo.

Tačiau, išnagrinėjus Savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus Socialinės paramos poskyrio vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymą ir Socialinės rūpybos skyriaus finansų kontrolės vykdymo tvarką, nustatyta, kad šio skyriaus specialistas turi atlikti išankstinę finansinę kontrolę (atlikti socialinės paramos teisingumo skyrimo priežiūrą, kitos socialinės paramos teisingą skyrimą), t. y. kontroliuoja socialinės paramos skyrimo teisingumą (ar yra visi surinkti dokumentai ir ar besikreipiančiam asmeniui priklauso kompensacija), o Skyriaus vedėjo pavaduotojas yra atsakingas už einamąją finansų kontrolę (tikrina skyriaus specialistų atliktų socialinių išmokų skaičiavimų teisėtumą ir teisingumą, imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų pašalinti netikslumai, priima sprendimus dėl išmokų patvirtinimo). Dėl šių priežasčių korupcijos pasireiškimo tikimybė Socialinės rūpybos skyriuje yra minimali.

Priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos veiksniams pašalinti:

1. Siekiant užtikrinti skaidrų socialinių pašalpų skyrimą, rekomenduojama:
 - 1.1. sudaryti sąlygas, kad Seniūnijų specialistai (atsakingi darbuotojai), surašydami buities tyrimo aktą, tą procedūrą atliktų su kitu Seniūnijos darbuotoju;
 - 1.2. patikslinti Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. liepos 10 d. įsakymą Nr. A-498 „Dėl Socialinės rūpybos skyriaus darbuotojų įgaliojimo priimti socialinių išmokų skyrimo sprendimus“ pagal Socialinės rūpybos skyriaus įgaliotų asmenų pareigines funkcijas.
2. Siekiant padidinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, rekomenduojama Savivaldybės administracijoje organizuoti paskaitas (seminarus) korupcijos prevencijos temomis.

PRIDEDAMA. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo klausimynas Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriuje administruojant piniginę socialinę paramą, 3 lapai, 1 egz.

Merė

Asta Jasiūnienė